

vrienden van heverleebos en meerdaalwoud vzw

regionale milieu - en natuurvereniging

Waversebaan 66
3001 Heverlee
Tel: 016 23 05 58
E-mail: infocentrum@vhm.be
Website: www.vhm.be

Provincie Vlaams-Brabant
Deputatie van de Provincie
Directie ruimte - Dienst ruimtelijke planning
Provincieplein 1
3010 Leuven

Leuven, 27 februari 2023

Betreft : Beleidsplan ruimte Vlaams-Brabant – openbaar onderzoek

De Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw, afgekort VHMvzw, is een erkende natuur- en milieuvereniging die als belangeloos doel het behoud, de bescherming en verbetering van natuurgebieden in het Vlaams Gewest en van het menselijk en natuurlijk leefmilieu nastreeft.

Dit belangeloos doel omvat

- Het behoud, het herstel, de ontwikkeling en het beheer van natuurgebieden, open ruimte, landschappen, monumenten en cultureel erfgoed;
- het behoud, het herstel, de ontwikkeling en het beheer van de biodiversiteit, natuur en natuurwaarden;
- het behoud, de bescherming, het herstel, de ontwikkeling en het beheer van het stedelijk leefmilieu en van een leefbare woonomgeving. Dit impliceert het beperken van alle vormen van milieuhinder waaronder geluidshinder, verkeersoverlast, geurhinder, lichthinder, ...;

http://www.ejustice.just.fgov.be/tsv_pdf/2020/07/13/20079354.pdf

Samenvatting van het bezwaar

De Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud (VHM) stelt het uitwerken van een provinciaal biodiversiteitsplan als voorwaarde voor en onderdeel van een beleidsplan ruimte Vlaams-Brabant. Elk element in een beleidsplan ruimte Vlaams-Brabant moet getoetst worden aan zijn effecten op herstel van biodiversiteit.

VHM tekent op basis van het ontbreken van een dergelijk biodiversiteitsplan bezwaar aan tegen het voorliggende document 'Beleidsplan ruimte Vlaams-Brabant'.

vrienden van heverleebos en meerdaalwoud vzw

regionale milieu - en natuurvereniging

Inleiding

Als natuurvereniging is natuurbehoud en natuurherstel onze kerntaak en het uitgangspunt voor de lezing van dit document.

De 2022 Kunming-Montreal biodiversiteits-vergadering bereikte consensus over een aantal wereldwijd te implementeren doelen met heldere impact op ons toekomstig ruimtegebruik. Heel specifiek is het de ambitie om 30% van het oppervlak, wereldwijd, aan natuur en natuurherstel te wijden.

Op Europees niveau vinden we deze doelen terug in de Green Deal en de European Biodiversity Strategie, met als doel 30% van het land en 30% van de zee te onttrekken aan de overigens noodzakelijke functies handel, voedsel, energy, wonen en te behouden voor biodiversiteit.

Als natuurvereniging beseffen we de omvang van de bedreigingen door klimaatverandering, en realiseren we ons de maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan.

We onderschrijven de ambitie dewelke de Vlaamse regering, en haar administratie, het departement omgeving, in haar missie 'omgeving voor de toekomst' aangeeft als **transitie**. Inderdaad, klimaat, natuur, mobiliteit, economie, landbouw, wonen, gezondheid en alle aspecten van het maatschappelijk leven zijn onderhevig aan intense, voor velen moeilijke maar grotendeels voorspelbare en onontkoombare veranderingen. Beleidsnota's die uitgaan van een status quo zijn zonder toekomst.

VHM schat het belang van een wel onderbouwd beleidsplan hoog in.

Een biodiversiteitsplan ontbreekt

Een biodiversiteitsplan is een noodzakelijke voorwaarde voor een beleidsplan en een toetssteen voor de implementatie van het beleidsplan. Het ontbreken van een biodiversiteitsplan legt een hypotheek op dit beleidsplan en de energie die eraan besteed is..

Welke natuur er in de komende decades in Vlaams-Brabant zal zijn is volledig in handen van beleidsmakers m.i.v. de provincie. Immers, de overleving van soorten is niet beperkt tot het beheer in de daartoe gereserveerde zones maar functie van het totaallandschap, de manier waarop tuinen, steden en landbouwgebied worden ingericht. Zonder een biodiversiteitsplan ontbreekt zowel de coherentie tussen de diverse werven als de toetssteen die moet aantonen dat we tenminste in Vlaams-Brabant onze verantwoordelijkheid inzake natuurbeheer opnemen.

Het voorliggende provinciale plan neemt de mens, met name de ecosysteemdiensten als insteek voor de strategie van natuurinrichting. Er worden oplossingen aangedragen voor onder meer hout, toerisme, water, recreatie, koelte, bestuiving (?) maar niet ingegaan op de oorzaken van het in versneld tempo uitsterven van flora en fauna, terwijl dat in een visie gedragen door een biodiversiteitsplan de hoeksteen moet zijn.

Casus : het plan pakt de landschapsvernietiging door verspreide bebouwing niet aan

Als casus om voorgaande te illustreren gaan we iets verder in op de aanpak van verspreide bebouwing.

vrienden van heverleebos en meerdaalwoud vzw

regionale milieu - en natuurvereniging

In de analyse van de uitdagingen en mogelijke oplossingen, waarin we grotendeels kunnen meegaan, ontbreekt de vraag op welke manier we moeten omgaan met de bestaande bebouwing in specifiek de zones en wijken waar te grote, verouderde woningen met groot ruimtebeslag vorm geven aan natuur-destructieve woonconcepten. Daar ligt het grootste potentieel voor herschikking/verdichting met respect voor klimaat, economie, natuur, mobiliteit en een grotere geluksfactor voor de bewoner. Omgekeerd, ontbreekt bij de uitgangspunten het concept dat bewoners in de verdichte omgeving van steden, kernsteden of gemeenten, niet alleen voldoende toegang tot nabijgelegen werk, mobiliteit, scholen en handel moeten hebben, maar ook recht hebben op een aangename, expliciet groene, omgeving waar speelruimte en recreatie in de directe omgeving beschikbaar zijn. Daarvoor moet ruimte ingekocht, en deze ruimte moet komen van de herschikking van het woonaanbod in het buitengebied.

Afbouw van grote kavels, in parallel verdichting op sommige van deze locaties en verlaten van andere is een noodzaak.

In die context kan het geen axioma zijn, we citeren : *‘Een grotere dichtheid dan de huidige - bijvoorbeeld door een verdere opdeling van kavels – is echter niet aan te raden. Ook nieuwe meergezinswoningen door nieuwbouw of de opdeling van bestaande woningen buiten de kernen, wijzen we af.’*

Een plan met visie durft de manier van wonen uit de comfortzone te halen en legt de lasten voor de transitie niet alleen bij de stadsbewoner. Een drastische implementatie van het concept betonstop, afbraak van zonevreemde bebouwing, bebouwing waarvoor de maatschappelijke kost onevenredig hoog is of onteigening waar nodig voor landschapsherstel zijn denkpistes waar de provincie aan moet werken.

De tekst haalt het behoud van het ‘landelijk karakter’ aan als argument om niet in te grijpen in het buitengebied. Deze term wordt in het document niet gedefinieerd maar het lijkt te verwijzen naar de typische fermette/villa vrijstaande bebouwing. Zodoende is het een inhoudsloze dekmantel om de bestaande versnippering in stand te houden. Een herdenken van het landschap houdt in dat in de buitengebieden een herschikking van de bestaande bewoning plaatsvindt, met verdichting op zorgvuldig gekozen locaties en transfer van groene ruimte naar de kernsteden en naar natuur. Daarvoor zijn naast ecologische ook goede economische argumenten.

Mocht een degelijk biodiversiteitsplan medebepalend geweest zijn voor de ruimtelijke visie, was het belang van ruimte voor en verbinding van natuur zo duidelijk geweest, dat gedurfd herdenken van verspreide bewoning een onderdeel van het plan had uitgemaakt. Het plan zou een lange termijn visie op landschapsherstel omvatten.

Ook zou dan ergens in de teksten, de visie ontwikkeld worden dat de bewoners van het buitengebied een verantwoordelijkheid moet opgelegd krijgen hun tuinen natuurvriendelijk in te richten.

Dit gezegd zijnde, zijn we het natuurlijk grondig eens met, we citeren :

‘We moeten de verdere versnippering van de open ruimte door wonen tegengaan. Daarom is het innemen van extra ruimte voor woningen – bijvoorbeeld door nieuwe verkavelingen - buiten de

vrienden van heverleebos en meerdaalwoud vzw

regionale milieu - en natuurvereniging

steden en woonkernen te vermijden. Een groot deel van de nog beschikbare bouwpercelen voldoet niet noodzakelijk aan de toekomstige woningvraag en wordt dus buiten de steden en woonkernen liefst zo weinig mogelijk ingezet. Zonder extra open ruimte in te nemen, kunnen ingesloten, bouwrijpe percelen nog wel worden overwogen in gehuchten, woonfragmenten, verkavelingen en woonparken'

Namens het Bestuur,

Jan Horemans
Voorzitter
Vrienden van Heverleebos en Meerdaalwoud vzw